

Bioteknisk bekæmpelse af varroamider

Systemet bygger på en kombination af bioteknisk bekæmpelse samt sværnhindring, hvilket fungerer i et perfekt sammenspil. Jeg vil i det følgende beskrive de to metoder samt hvordan de anvendes i praksis.

Sværnhindring

Denne metode lærte jeg af mine læremestre Inger og Poul fra Frederiksværk, da jeg startede biavl i 1982.

Indgrebet foretages når de første dronningeceller viser sig eller, hvis dette ikke sker, til Sankt Hans.

Sværnhindringen foregår i praksis ved deling af familierne, hvor hele yngellejet inklusive dronningeceller flyttes til en anden placering i bigården, uden at tavlebiene rystes af. Den gamle dronning efterlades i huset, på rå tavler. Når trækbiene vender hjem, vil familien næsten komme til at opføre sig som en sværm, da tavlerne med yngel er fjernet, og da der kun er én dronning og ingen dronningeceller.

Bioteknisk bekæmpelse

Den biotekniske bekæmpelsesmetode så jeg beskrevet i en artikel i KABF's blad Vokstavlen nr. 2 eller 3 i 1996, oversat af Morten Petersen. Artiklen var en vigtig inspiration, og jeg har udelukkende og med stor succes anvendt bekæmpelsesmetoden lige siden.

Den biotekniske bekæmpelsesmetode bygger på en forebyggende indsats samt en egentlig bekæmpelsesindsats, kombineret med sværnhindring.

DEN FOREBYGGENDE INDSATS

Den forebyggende indsats starter i foråret, så snart bierne tilses første gang. Et godt gammelt råd for dette tidspunkt er, når kirsebærtræerne blomstre. Der startes med dronetavler. Jeg er nået frem til at bruge en todelt 10-dages tavle, men alligevel gå til bierne hver 7. dag, indtil sværmtrangen er udløst. Herefter tilses bierne hver 10 dag til dronesæsonen slutter. Det giver selvfølgelig noget bøvl i forhold til at holde styr på dagene, men det er for mig at foretrække, frem for at bruge en tredelt 7-dages tavle. Et fif til anvendelsen af den todelte tavle er at blænde den ene halvdel af tavlen første gang den sættes ind, med et par tynde plader, bare holdt på plads med elastikker. Så undgår man at spilde den første udskæring, efter 10 dage.

Sådan arbejdes der indtil de første dronningeceller dukker op eller, hvis dette ikke sker, til Sankt Hans, den 21. juni.

DEN EGENTLIGE BEKÆMPELSINDSATS

Systemet kan enten køres som et parløb mellem 2 familier (2-familiesystemet), eller med familier enkeltvis (1-familiesystemet). Sidstnævnte vælges, hvis begge familier er i sværmtilstand.

2-FAMILIESYSTEMET

Starter når én af de to familier går i sværmtilstand. Er begge familier i sværmtilstand, køres som ovenfor nævnt enkeltvis, i 1- familiesystemet.

UGE 1

Dronning 1
(den med dronningeceller)

- Alle dronningeceller fjernes.
- Hele yngellejet (kun tavler med yngel, men til gengæld al yngel) rystes af for bier, og flyttes til dronning 2.
- Det fjernede yngelleje erstattes af rå tavler.
- Alle voksne bier samt dronetavlerne, skal forblive hos dronning 1.

Dronning 2
(den uden dronningeceller)

Modtager nu hele yngellejet uden dronningeceller og uden voksne bier, fra dronning 1.

- Dronning 2 anbringes i et magasin fyldt med rå tavler og sine egne dronetavler.
- Magasinet placeres over yngellejet, med dronningegitter under.

UGE 2

Dronning 1
Er nu i princippet fri for varroamider og har fået udløst sin sværmtrang. Familien fortsætter dog med dronetavler, til dronesæsonen slutter.

Dronning 2

- Tavler med nylagte æg i magasinet bringes, uden bier, til familie 1 (larver under 7 døgn kan ikke angribes af varroamider).
- Hele yngellejet under dronningegitteret flyttes til et andet sted i bigården, uden at ryste bierne af tavlerne. Der skal mindst følge én dronetavle med ved flytningen. Er der dronningeceller, kan de blive.
- Det fjernede yngelleje erstattes af rå tavler.
- Alle trækbiene flyver tilbage til Dronning 2, hvor Dronning 2 samt dronetavlerne skal forblive.

UGE 3

Dronning 2

Er nu i princippet fri for varroamider og har fået udløst sin sværmtang. Familien fortsætter dog med dronetavler til dronesæsonen slutter.

Den nye familie

Al yngel her, er nu mindst 14 dage gammelt, og varroamiderne kan fanges i løbet af de næste 14 dage. Hvis der kom dronningeceller med fra Dronning 2, vil disse også være højst 14 dage gamle, så der vil derfor gå mindst 1 uge, før den nye dronning får lagt æg. Dette betyder at de sidste varroamider kan indfanges i dronetavlerne. Kom der ikke dronningeceller med, kan dronningeceller fra en anden familie sættes ind.

UGE 4

Den nye familie

Modtager dronetavle fra familie 1 eller 2. Fik familien ikke dronningeceller i uge 3, kan der nu tilsættes en ubefrugtet dronning. Hvis man vil bruge en befrugtet dronning tilsættes den i uge 5.

1-FAMILIESYSTEMET

Vælges hvis begge familier er i sværmtilstand eller hvis du kun har ét bihus.

UGE 1

Dronning 1

Starter når familien går i sværmtilstand, eller til Sankt Hans.

- Alle dronningeceller fjernes og hele yngel-lejet med bier samt minimum én dronetavle flyttes til et andet sted i bigården.
- Det fjernede yngelleje erstattes af rå tavler samt dronetavler.
- Alle trækbiene flyver tilbage til dronning 1.

UGE 2

Dronning 1

Er nu i princippet fri for varroamider og har fået udløst sin sværmtang. Familien fortsætter dog med dronetavler, til dronesæsonen slutter.

Den nye familie

UGE 2 og UGE 3

- Der hentes dronetavle fra dronning 1.
- Dronningeceller under 14 dage gamle, fra en anden familie, kan sættes ind i uge 3.

UGE 4

- Ubefrugtet dronning kan tilsættes.

UGE 5

- Befrugtet dronning kan tilsættes.

Som det kan ses kræver metoderne en meget stor produktion af dronetavler, men systemet har holdt mine bier i live siden jeg første gang fik varroamider i 1995, og jeg har aldrig brugt nogen form for kemikalier. Jeg har i alle årene indvintret 3 familier og har kun været ude for at miste en familie én gang.

Man skal være opmærksom på at metoderne vil øge antallet af bifamilier. Hvis dette ikke ønskes, slås familierne sammen inden indvintringen. Fordelen ved dette er at store familier er stærkere, og at det øger overvintringsevnen.

Biavler Jimmy Oluf Olsen

Januar 2020